



СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА  
ПАРТИЈА  
СРБИЈЕ

ПРОГРАМ  
СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКЕ ПАРТИЈЕ СРБИЈЕ  
**МАНИФЕСТ 2020**

Београд, 12.12.2020. године

На основу чл. 13. Закона о политичким странкама („Службени гласник РС“ бр. 36/2009 и 61/2015 – одлука УС) и чл. 50. Статута Социјалдемократске партије Србије, Конгрес Социјалдемократске партије Србије, на седници одржаној дана 12.12.2020. године доноси

## ПРОГРАМ СОЦЈАЛДЕМОКРАТСКЕ ПАРТИЈЕ СРБИЈЕ МАНИФЕСТ 2020

Манифест који доносимо има за циљ даље политичко профилисање Социјалдемократске партије Србије као социјално одговорне, грађански орјентисане и модерне странке левице.

У фокусу нашег рада је човек и свакодневни проблеми са којима се он суочава, а наши одговори прилагођени су насталим околностима и реалности. Трудићемо се да као и до сада артикулишемо права радника, маргинализованих група, социјално угрожених грађана и мањинских заједница.

Такође, посебан акценат ставићемо на подршку приватном сектору, предузећништву, малом и средњем бизнису, породичним фирмама, иновацијама, као и запосленима у секторима здравства, културе, образовања и социјалне заштите.

### **I Начела (темељне вредности)**

#### **1. Антифашизам**

Фашизам је много пута побеђен, али никад није искорењен. У Другом светском рату, милиони људи пали су као жртве политичких система заснованих на фашистичкој идеологији. Одлучност и уверење да се фашизму и његовој агресивности може супротставити само борбом до потпуног слома фашистичких режима, била је срж антифашизма. У послератној Европи, додато се важно помирење некада зарађених страна, али уз јасну свест на чијој страни је била истина, правда, па и историја и све што је човечанство вековима уназад стварало. У ред таквих антифашистичких организација спада и југословенски партизански антифашистички покрет, утемељен на начелима интернационализма, међуетничке толеранције и заједништва. Зато се морају напустити све релативизације и неутемељено изједначавање партизанског са другим покретима и квислиншким режимом у окупирanoј Србији. Антифашизам данас није застарела идеја, која подсећа на „старе“ поделе, већ жив вредносно – идеолошки наратив. Систем злочина је поражен у Другом светском рату, али мрачне идеје се не могу поразити другачије осим афирмирањем њима супротних становишта. Србија је дала частан допринос партизанској антифашистичкој борби, укључујући ту припаднике свих етничких група које и данас живе у Србији и зато достојна комеморација жртава окупаторско – квислиншкxх злочина треба да буде императив културе сећања у Србији.

#### **2. Антинационализам**

Читав регион са собом носи тежак терет блиске прошлости, у којима су доминирале идеологије екстремног национализма. Бројне жртве такве политике нас обавезују да се у сваком тренутку и на сваком месту боримо против снага које промовишу овакве идеје.

Наш задатак је да чувамо мир који се на Балкану лако губи и да стално подсећамо на погубност политике која је стотине хиљада наших грађана отерала ван земље. Национализам за нас представља врхунски кукавичлук, а супротстављање таквој политици истински патриотизам и једини исправни пут.

Наш задатак је да промовишемо вредности патриотизма наспрот национализму.

Наш задатак је да промовишемо разлику између патриотизма као љубави према домовини и национализма као мржње према људима других нација, вера и култура.

Наш задатак је да доприносимо креирању јавних политика које штите људска права свих чланова заједнице, без обзира на било које људско својство.

Наш задатак је да негујемо осећање поноса према укупним достигнућима и култури наше земље без обзира на име и презиме које носи његов стваралац.

Наш задатак је да будемо људи који стварају а не разграђују.

Наш задатак је да никога не мрзимо.

#### **3. Антипопуланизам**

Кризна времена природно узрокују јачање организација и појединача коју политички граде на бази израженог популизма и неодговорности. Са друге стране, ми своју улогу видимо као брану таквој политици и показивању

ошибљности и нуђењу реалне политике и решења. Не верујемо у лаке одлуке и популарне мере које се на крају покажу као штетне и погубне за грађане.

Најсигурнија заштита од погубности популизма је развој демократских институција, капацитета и ресурса читавог друштва.

Наш задатак је да афирмишемо култ реда, знања и одговорности.

Наш задатак је да јачамо капацитете демократије, који пре свега подразумевају владавину права и јасну аутономност и одвојеност све три гране власти.

#### **4. Уставни патриотизам**

Србију видимо као државу свих њених грађана без обзира на националну, верску или било коју другу врсту различитости. Сви грађани Србије морају уживати иста права и потребно им је пружити исте могућности. Ниједна различитост не сме бити препрека у обављању било које улоге или функције у друштву.

Држава мора да штити мањинске групе, подстиче њихове активности и афирмише специфичности сваке заједнице. Она је гарант мултиетничког склада и здравих односа.

Свака заједница са собом носи специфичности које треба да остану сачуване, а институције на сваком кораку морају пружати подршку свим иницијативама које снаже одређене мањинске идентитетете.

Грађани морају у сваком тренутку доживљавати државу као своју, а циљ мора бити превазилажење свих препрека које стоје између грађана и њихових изабраних представника или институција. Поверење се стиче марљивим радом, преданошћу, одговорношћу и послужношћу.

Најважнији стуб на којем почива једна земља јесу њене снажне институције а од степена поверења у њих зависи и развитак читаве заједнице. СДП Србије остаје посвећен приближавању политике свим грађанима, а борбу за њихова права видимо као наш израз здравог патриотизма.

#### **5. Реформизам**

Истрајност у реформама и кад су реформе тешке и кад њихови резултати не долазе током мандата једне владе. Нема стајања на попа пута, морају се до краја спровести реформе пореског, пензионог, здравственог, образовног, правосудног система, као и реформа јавне управе.

#### **6. Државни прагматизам**

Србија је мала земља која мора имати свест о својој величини и обим циљева мора мерити обимом могућности да их оствари. Не може инат бити покретач државне политици, већ рационалност. Не може се однос према било којој држави или савезу градити на основу емоција - ни љубави, ни мржње.

## **II Основни циљеви**

#### **1. Уређена држава**

Политички систем – парламентарна република у којој се 150 посланика бира директним изборима по персонализованом пропорционалном систему. 70 одсто мандата се распоређује према резултатима кандидата у својим срединама (преференцијални), а 30 одсто на основу одлуке подносиоца изборне листе.

Успостављање Државне изборне комисије као сталног органа сачињеног од професионалаца.

Поред смањења броја посланика на централном нивоу са 250 на 150 посланика, предложемо и смањење за Скупштину АП Војводине са 120 на 80, а број одборника у јединицама локалних самоуправа треба да се креће у распону од 19 до 59, у зависности од величине локалне самоуправе.

Укидање управних округа и начелника.

Децентрализација – оно што се ефикасно може решавати на нивоу јединица локалних самоуправа није потребно преносити на национални ниво.

Промена услова за избор чланова Државног већа тужилаца и Високог савета судства – обезбедити већу самосталност и независности судске власти и искључивање политичког утицаја на њен избор.

Деполитизација државне управе – државна управа не сме да се мења после сваких избора, у министарствима, поред министара, политички функционери могу да буду још само државни секретари.

Реформа дипломатско-конзуларне мреже. Смањити број ДКП и отворити могућност да се из једне земље покрива више околних земаља, на основу политичких, економских и културних интереса.

Афирмација система е-управе и њено коришћење у пракси за потребе грађана и привреде.

## **Решавање питања Косова**

СДП Србије предлаже решавање питања Косова и Метохије у три фазе.

Прва фаза, која би подразумевала отклањање свих баријера за пуну економску и трговинску сарадњу између Србије и Косова, као и слободно кретање, без постојећих административних ограничења људи, роба и капитала. У том циљу предлажемо да се на северу Косова формира слободна економска зона која би била отворена за улагање и из централне Србије и са Косова. Оваква економска сарадња би требало да створи повољну климу за решавање других тежих и осетљивијих политичких и идентитетских питања.

Друга фаза укључује отварање преговора о имовини Србије на Косову, културној баштини и формирању Заједнице спрских општина.

Трећа фаза би отворила преговоре око чланства Косова у свим међународним организацијама изузев УН. За сваку сагласност Србије за пријем Косова у појединачну организацију, тражили бисмо конкретне уступке од стране ЕУ у смислу реализације великих инфраструктурних пројеката, али и уступке који подразумевају убрзанији пут ка ЕУ. То не значи да тражимо повлашћени статус у процесу придрживања без испуњења основних критеријума и стандарда, већ само да нам се не постављају „непредвиђене“ препреке на путу ка ЕУ. Ова фаза укључује и одржавање донаторске конференције којом би се обезбедила средства за различите економске пројекте који би били предложени.

Након што би био постигнут договор око ова три питања, потписао би се Споразум о нормализацији. Тада почиње тзв. „прелазни период“, који би трајао три до пет година, у којем би се пратила реализација и имплементација постигнутих договора. После истека тог периода предлажемо одржавање међународне конференције о Косову уз учешће ЕУ, САД и Русије, са циљем постизања коначног решења статуса Косова.

## **2. Јака економија**

- Економија заснована на производњи и извозу;
- Економија заснована на знању и истраживању;
- Економија заснована на иновацијама и новим технологијама;
- Економија заснована на приватном сектору;
- Економија заснована на јавно – приватном партнерству;
- Економија заснована на реактивирању имовине државе (несикоришћени објекти, земљиште, који се или продају или изнајмљују);
- Економија заснована на породичним фирмама, малом и средњем предузетништву;
- Економија заснована на привлачењу домаћих и страних инвеститора, при чему се субвенције додељују за стратешке секторе и за неразвијена подручја;
- Професионализација и департанизација јавних предузећа („социјалну политику“ из предузећа изместити у владу и локалне самоуправе).

## **3. Образовање**

Улагање у образовање је најисплативија инвестиција за будућност друштва. Афирмисати систем целоживотног учења.

- Обавезно средњошколско образовање;
- Увести предузетништво у средње школе;
- Усклађивање образовног система са тржиштем рада;
- Девотогодишње основно образовање – интеграција предшколског (нултог) у основно;
- Приватно – јавно партнерство у предшколском образовању за изградњу објекта – образовање, а не само нега деце;
- Уместо веронауке увести предмет „Историја религије“;
- Стипендије за најталентованије и најсиромашније ученике и студенте;
- Систем напредовања наставника – на резултатима и изврсности – разрађен са синдикатима и удружењима;
- Системски рад са талентованом децом – награђивање ученика и ментора који постижу изузетне резултате на међународним и државним такмичењима;
- Награде за најбоље учитеље и професоре;
- Бесплатни уџбеници за сиромашне ђаке;
- Формирање одељења састављених од најбољих ученика (ако родитељи и ученици то желе);
- Подстицање за упис на техничке, биотехничке, биомедицинске и природне факултете;

- Повећање мобилности и усавршавање научника;
- Наука и истраживање да чине 2 одсто од укупног БДП;
- Државни фонд за иновације и нове технологије – привредницима и истраживачким институцијама давати субвенције за истраживачке пројекте и запошљавање научника;
- Давање могућности одраслима за развој нових вештина и професионалних квалификација.

#### **4. Демократија и политичка култура**

После периода политичке нестабилности у нашој блиској прошлости, од кључне важности је даља афирмација демократских начела, вредности, слобода, процедура и свега оног што чини једну земљу демократском.

- Ближе укључивање грађана у процесе доношења одлука везаних за њихов рад, живот и стандард;
- Рушење баријера између грађана и њихових изабраних представника у системима одлучивања;
- Транспарентност демократских процеса и процедуре, стално укључивање јавности у рад институција и њених представника;
- Политичко образовање и информисање грађана. Пресудну улогу морају играти поред политичких чинилаца и организације цивилног друштва као и образовне институције;
- Константан дијалог у друштву који смањује унутрашње поделе, мери друштво и превазилази јаз који постоји;
- Пристојна комуникација у јавном говору, доступност политичких актера средствима информисања и заинтересованима странама.

#### **5. Радна етика и социјална сигурност**

- Друштво које се одговорно понаша према потенцијалима које поседује, троши само оно што може да заради, а прерасподелу добра врши на праведан и солидаран начин;
- Сигурност сваког појединца у пословима које обавља, заштита интереса запослених и њихових породица;
- Афирмација рада, културе приређивања, и подела средстава са угроженим и маргинализованим
- Подстицај успешних, награђивање вредних чланова друштва, подршка за иновативна решења и предлоге;
- Институционална заштита за сваког ко се бори за сопствена права, интересе, очување послова и друштвени просперитет.

#### **6. Култура**

Представља ментално здравље и идентитет једне земље и читавог друштва. Адекватним програмима треба започети од вртића, јер у том узрасту деца највише упијају свет око себе.

У основним школама сви ђаци треба да имају бесплатан улаз у завичајне и друге музеје у својим градовима.

У средњим школама подразумева организоване посете позориштима, музејима, галеријама и биоскопима, минимум једном месечно, као саставни део наставног плана и програма;

Развој културне инфраструктуре;

Реновирање свих локалних домова културе и њихово програмско умрежавање;

Приступити изради закона о позоришту;

Обновити националне пензије и признања за истакнуте уметнике и културне посленике.

#### **7. Здравство**

- Здравствена заштита доступна свим грађанима, без обзира на њихов социјални положај и материјално стање;
- Основне здравствене услуге морају бити бесплатне и доступне свима;
- Повећање животног стандарда доктора, медицинског особоља, техничких лица и свих који брину о нашем здрављу;
- Константно подизање капацитета нашег здравственог система кроз обнављање клиничких центара, домова здравља и амбуланти као и кроз унапређивање кадровског потенцијала;
- Већи број специјализација запосленима у здравству. Омогућити младим људима лакше запошљавање и усавршавање;
- Максимално скратити листе чекања на прегледе и здравствене интервенције;
- Улагање у превентиву болести, посебно малигних и тешких оболења;
- Промоција здравог начина живота, улагање у кампање које подстичу здраве навике, активност грађана и њихову свест о опасности болести и њиховим последицама.

## 8. Спорт

- Форсирање базичних спортива (атлетика, пливање, гимнастика) у предшколској и школској доби до 5. разреда увођењем наставника физичког;
- Субвенционисање аматерских клубова по вертикални на основу критеријума који утврђује министарство грански савези попут масовности и резултата (тиме мотивисати успешне);
- Развој спортске инфраструктуре (улагање у тренажне дворане, попут атлетске на Бањици, базена, балона, терена са вештачком травом уз больу организацију експлоатације школских дворана);
- Децентрализација (дебеоградизација) професионалног и полупрофесионалног спорта у Србији кроз инфраструктуру и стипендије младим спортстима да не напуштају до завршетка средње школе градове у унутрашњости где тренирају;
- Нове мере фискалне политике (пореске олакшице) за приватне компаније које улажу у спорт кроз спонзорства клубова по градовима, посебно по унутрашњости и за школе спорта.

## 9. Спољна политика

Примарни спољнополитички циљ остаје улазак у ЕУ, без обзира на све унутрашње слабости и институционалну кризу унутар ЕУ. Унутар ЕУ посебну сарадњу градити и развијати са Немачком, као нашим најважнијим спољнотрговинским партнериом, као земљом у којој борави, живи и ради највећи број наших грађана и као водећом земљом унутар ЕУ.

Други спољнополитички циљ је нормализација односа у региону, отклањање свих баријера у трговини и економској сарадњи са земљама региона и ширег простора читавог Балкана, решавање проблема граница и осталих питања из прошлости која оптерећују нормализацију и унапређење укупних односа.

Трећи спољнополитички циљ је унапређење економских и укупних билатералних односа са САД, Кином и Русијом. Четврти спољнополитички циљ је унапређење сарадње и са регионалним силама, као и земљама тзв. „ трећег света“, земљама у развоју, које могу да представљају значајне економске и политичке партнere.

У спољној политики афирмисати принцип државног прагматизма у спровођењу спољне политике, који подразумева да имамо свест о властитој величини и на бази реалних интереса, а не емоција градити сарадњу са другим земљама.

## 10. Борба против криминала и корупције

- Поштравање казни за сва кривична дела, посебно за она која се односе за насиље над малолетним и немоћним лицима, као и за дела која се тичу насиља у породици, напада на жене и њихова права;
- Борба против трговине опојним средствима, подизање капацитета за борбу против наркоманије и њених последица, оштрије мере за све појединце и групе укључене у продају и дистрибуцију дроге;
- Подизање капацитета Министарства унутрашњих послова, улагање у нову опрему, кадровске потенцијале и свремен начин борбе против свих врста криминала;
- Подршка судству у њиховом ефикасном раду и скраћивању поступака за кривична дела Њихова независност као врхунски циљ и једини гарант правде и правничких поступака;
- Заштита најмлађих од свих врсти угрожавања на интернету, порнографије и непримереног садржаја;
- Борба против корупције заснована на једнакости свих пред судом, без обзира на функцију, положај или чланство у политичким организацијама;
- Охрабривање институција за супротстављање системској корупцији и њихов рад на бази поверења грађана;
- Онемогућавање осуђених функционера за корупцију да после одслужења казне могу обављати јавне функције и располагати новцем из буџета Републике Србије.

Београд, 12.12.2020. године

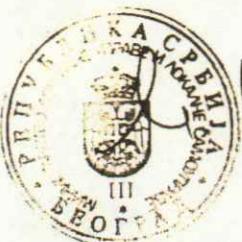
Бр. 193/20



На основу ул. 26. ств 5. Запона о политичким спорницима  
и овлашћења министра државне управе и лошије  
самоуправе број: 021-02-487/2020-02 од 6. новембра 2020.  
потвђујем да је примерка програм социјално-демократске  
партије Србије исповедан премерку што се чува у  
списици преамета.

У Београду,

28.12.2020.г.



A handwritten signature in black ink, appearing to be "Драган Јовановић", written over the official stamp.